

(המשך מעמוד 22)

היטב שמנחם בגין של 1977 היה איש רחום וחנון. לא רק רחום והנון, אלא גם איש-אופוזיציה ותיק ומנודה, שהיה זקוק לג'ינטימאציה.

מפא"יניקים שרצו לשרת את בגין נחשבו אז כבחינת נכס (כמו משה דיין, למשל, שאף לקבל את תפקיד שר החוץ ובגד במיפלאגתו). לשך לא היתה בעיה. עד 1981 ביצר שך את מעמדו כ"סימן" של המישטר החדש.

במהפך האמיתי — הקמת ממשלת-בגין השנייה, החרר תית, בי' 1981 — היה כבר שך חלק בלתי-נסרד מהמיסמך החדש.

הוא ליקק את דרכו לצמרת גם ברד של ריפת עובדיו, שסירבו לומר ה, וגם באמצעות שירות מסור ליעדיה של הממשלה, ובכללם מילחמת-הלבנון.

ביולי 1982 כבר הודרו שך להוציא חוברת בשם דע מה שתשיב, שנועדה לסייע לישראלים היוצאים לחו"ל "להסביר" את הפלישה ללבנון.

לא היה שקר מוסכם אחד שלא נכלל בחוברת הזאת. זוהי גירסתו המלאה של אריאל שרון על פרשת לבנון, על המניעים לפלישה, על פרשת התנקשות בלונדון כעילה למילחמה, על העדר כל כוונות לסדר חדרש בלבנון, על-כך שאורחים לבנוניים כמעט שלא נפגעו, על כך שישראל לא תקפה כוחות סורים, על העדר כל כוונה להגיע לכיבוש.

אין מנוס ממסקנה ששואה אחת: שין המפא"יניק הוציא חוברת בת 23 עמודים, שאין בה אף מילה אחת של אמת. כל השקרים האצורים בה הופרכו עד אז, ומאז עליידי העולם הזה, עיתונים אחרים בישראל ובבעולם, וספריהם של אהוד יערי וזאב שוף ושל שימיעון יעקב שך.

שקב שך גם הכין תוכנית-הסברה שאפתנית כמו "התיישבות ופיתוח, לרבות פרויקט תעלת-הימים", השי תלמות מורי רדך בנושא, התיישבות החדשה בשומרון", מהדורה מעודכנת של "האמנה הפלסטינית", מפות ופוסט טרים בעלי אופי סיפוחיסי מובהק.

מרכז-ההסברה של שין ב' ארבע השנים האחרונות, לא נבדל בהרבה ממוסדות-ההיס' ברה של "מצודת-זאב". ארץ ישראל השלמה נתפסה כ' עובדה מוגמרת, וכל הפרוייקט טים של המרכז, שעסק בנושא זה, הציגו תפיסה זאת כדבר מובן מאליה.

שך לא כלט, איפוא, במיוחד. גם רודפי המפא"יניקים המובהקים כי ליכוד כמו ח"כ רוני מילוא, לא הצביעו עליו כעל מיפגע או מיכשול, ולא דרשו את הדחתו. רבים סברו שהוא היה, כעצם, אישיחות מקרמא דנא, אחד מאלפי המפעילים שטיפטע על אלטלנה אחרי 1977. שך התחנן, קרוב לוודאי, לפני הממונים עליו מהליכוד, אבל לא חסך את שיבטו מעורבני שסירבו ללכת בתלם כמוהו.

במקרים מסויימים לא בחל שין אף במלשינות גסה שנועי' דה להספין את נאמנותו הסרת המיצורים לשליטון האומני בי ישראל.

צ'ד שואלנים

אחד מעובדיו בכירים של שך הוא גידעון ספירו, המועסק במנהל היחידה לזרים במרכז-ההסברה בירושלים. ספירו הוא לוחם ותיק, בעל כנפי-צנחנים אירומת מהמיתלה, ואיש שמאל בעל ריעות נחרצות. בעיתותיו הפניות הוא גם אחד מפעילי יש גבול והוועד נגד המילחמה בלבנון.

עד לפני כארבע שנים עסק ספירו בעבודה לא-פוליטית, והצטיין בעבר רתו. מאז יולי 1981 הוא מנוטרל לחלוטין. שך אינו מאפשר לו לקבל עבודה ממשית כלשהי. בימים אלה ממש דאג מנהל מרכז-ההסברה להע- מיד את ספירו לרין מישמעתי בעוון

השמעת ביקורת פומבית על הממשלה. זוהי התביעה הראשונה בנושא זה מאז קום המדינה.

פרשת שין-ספירו מרתקת במיוחד, ומשקפת היטב את תשוקתו העזה של שך להוכיח לארזינו כאשר הם שהוא כלב-השמירה הטוב ביותר של האיני- טרסים שלהם.

ביולי 1981 הגיש ספירו (49), איש נמרץ ולא-יקל, את מועמדותו לבחירות לוועד-עובדי מרכז-ההסברה. ספירו הוא עיתונאי לשעבר, וגם ייקה מסודר ודייקן. הוא החליט לשגר מיכתב פנימי לכל עובדי מרכז-ההסברה, ולהסביר מדוע יכול איש כמוהו לשרת את חבריו.

שש הנקודות של ספירו כללו שאיפה להגן על העובדים מפני תהורים פוליטיים, איכותם הצהיר ח"כ רוני מילוא; איכות העבודה שדווקא התנגדותו למשלה תחוק אותו במבאב על זכויות-העובדים; הצהרה בזכות דמוקרטיה תעשייתית וסולידאריות עם עובדים אחרים; תמיכה בזכות העובדים להשתתף בעיצוב המדיניות של אירגונם. מיכתב לגיטימי זה, על נייר לבן בלתי-דישמי, ובמיסגרת פנימית של עובדים, הביא לתגובה מיידית של שך. ב'20 ביולי 1981, ארבעה ימים אחרי נסיונו (הכושל) של ספירו להבחר לוועד-העובדים, כתב לו שך, על נייר-מכתבים רישמי של מרכז-ההסברה: "מצאתי לנכון להעביר את היעץ המישפטי של מישרדנו את החוזה, שחילקת לעובדים בעת בחירת ועד העובדים, לביקרה אם הרברים שכתבת מתיישבים עם מעמדך כעובד-המדינה במעמד בכיר. בכרחה, יעקב שך.

שין, הניך תנועת-העבודה, השתמש בדברים שנכתבו לצורך בחירות דמוקרטיות פנימיות לוועד-עובדים, כדי להלשין על ריעותיו של עובד הפורענות הישן של ב'דמאיר צמחה מיסלצת אמיתית.

מפרשה עכורה זאת נבעו עשרות פרשיות אחרות של יחסים מורעלים במרכז-ההסברה. ספירו, שנרדף עד צוואר, שנוטרל מכל תפקיד, שנשללו ממנו זכויות הנובעות ממעמדו כפקיד בכיר, התגונן. הוא שיגר מיכתבים לוועד-העובדים ולהסדרות, והאשים את שך במכירת ספרו לקסיקון המימשל בישראל בין כותלי המשרד. ספר זה אף חולק לזוכים ב"חידון הגבורה", שים ואירגן המרכז, שבי ראשו עומד המחבר.

בסופו של דבר נקם שך את ניקמתו. הוא ליקט עשרות מיכתבים-למערכת ששיגר ספירו למערכת העיתונים, מחוץ למיסגרת תפקידו ובלא איכור תוארו כעובד-מדינה, ויום את העמדתו לרין. באמצעות עורך-הדין אביגדור פלדמן, ממישרד אמנון ויכרוני, טען ספירו שאין לשלול מעובד-מדינה בכיר את זכויות-האזרח שלו, בזמנו הפנימי ומחוץ למיסגרת העבודה.

הדיונים כבר החלו ונציג הנציבות, אריה גולדברג (גם הוא חניך, תנועת העבודה), עושה כמיטב יכולתו להביא לפיטוריו של ספירו.

פרשה זאת עוררה עניין בקרב מישהפטינים, כי זכותו של הפקיד הממשלתי לפעילות ציבורית, מחוץ למיסגרת תפי' קידו, היא בעלת חשיבות קוני' סטיטוציונית רבה.

ממשלת האחדות-הלאומית, וכני' שתו של מעעון פרס ואנשיו למישרד ראש-הממשלה, הביכה במיקצת את שך. עתה הוא מעוניין בפרופיל נמוך, אף שהוא מקווה שגם ארזינו החדישים יצטרפו ל"ציד השמאלנים", מה גם שספירו נאסר, שבוע שעבר, בהפגנה של הוועד נגד המילחמה בלבנון.

שין יוכל להתנחם בעבודה שמעשיו, מחדליו ודממות, מהיום המישך המישך את למסורת הישנה של קודמו. גם התגמול מפתה למדי, ולראיה — לאן הגיע חברי-הכנסת דב ב'דמאיר!

חיים ברעם

דרכי-חיים

ברויו על הגנ

השומן של הגמל

נמצא בדבשת שלו,

והחיים של הברווז

הם התופש והכבוד

החיים של הברווזים במדינת ישראל נגמרו: לקחו מהם את הרבר החשוב ביותר להם — את החופש! כך מתרים איבראיהם אברעכר בן 58, איש שבת נור אל-סעיד.

הוא נולד בכאר-ישבע (גם הסבא שלי נולד שם, וגם האבא של הסבא!) ועד לפני שש שנים היו לו 600 ראשי כבש ועבדו בשבילו שלושה רועים. הוא חיטל את העדר, כי לא נותר לו מירעה בשבילו ("אמרו: אסור להיכנס פה, אסור ללכת לשם").

הוא עשה הסבה מקצועית והיום הוא מנהל את המאהל הברווזי במלודת-יירם אילתי. את אשתו מרים, אם 11 ילדיו (ששה בנים, חמש בנות), השאיר בביתו ברהט שליד שובל, והוא מבקר אותה אחת לשלושה חודשים.

אבל זאת לא סיבה שיעניין בנשים אחרות: "אני לא אוהב אף אחת אחרת. רק את אשתי השמנה, השחורה, עם העיניים הירוקות!"

וכשהוא כבר מגיע הביתה, יש לו בעיה אחת, ככל זאת: "אני לא יכול לישון בבית, זה כמו בית-סוהר. אני ישן

במדינה

מבשלים חתיכת בשר-גמל כזאת יש לה טעם של בשר טרי!"

זהב לכלה. נושא אחר בו הוא מרבה להתגות הוא זהב (כשאני רוצה לפנק את אשתי, אני מביא לה זהב!). יש לזה גם הסבר יותר מעשי. כל חתונה ברווית עולה כיום 20 אלף דולר; כי הכלה צריכה לקבל זהב. זהוב הטוב ביותר עולה 18 או 24 קאראט. זה הבנק שלה. כשחסר לה כסף, היא מוכרת את חתיכה. זה הביטוח שנותנים לאישה, אם בעלה הולך לבית-סוהר, או מת פתאום.

חוצץ מזה עולה החתונה כל כך הרבה כסף, כי שוחטים, בהודמות זאת, 60-50 כבשים. כבש קטן (השוקל 20 קילו) עולה 200 דולר; כבש טוב (40 קילו) עולה 400 דולר.

בכך עדיין לא מסתיימת הנהלת החשבונות החתונתית, כי, כאשר מור פיעים האורחים להתונה, נזרכת רשימה מה מה כל אחד מביא: כסף, שקקמה, אורז, סוכר, כבש. זה חוב שצריכים להחזיר. רק לפני שנתיים, נזכר אבר עבד, והא חוזריו כבש, שקיבל אביו לחתונתו. "הו עניין של כבוד, וזה הרבר הכי חשוב אצלנו!"

רפואה לצרצרים

ילדות ברמאללה,

בגרות בתליאביב

כאשר הקים העולה החדש מרוסיה בית-כר בעין-סיניה שליד רמאללה,

מנהל-מאהל אברעכר רק שמנה, שחורה וירוקת-עיניים

עמדו רבני ירושלים על כך כי יפריש מעשר מכל השמן הנכבש בבית-הבר, אחרת, אימנו, ינטלו את תעודת ההכשר שלו. העולה, תלמיד-ישיבה לשעבר, בעל מוח חריף (הוא היה מסוגל להוכיח, בעזרת פילפול תלמודי, כיצד מותר לאכול ביום-הכיפורים, תרנגולת מטוגנת בחמאה!) צמצא עד מהרה פיתרון: הוא שפך לכל חבית שמן מים בכמות של עשירית תכולת החבית; השמן צף למעלה, ומן הברז, אשר בתחתית החבית, יצא המעשר, כרת כדיו, ועל טהרת המים הוכים.

היה זה אביה של ציונה רבאו, שנולדה בראשית המאה לאחת המיש' פחות היהודיות המעטות אשר גרו בעין-סינייה, גדלה ברחוב נחלת בני מין בתליאביב הקטנה והיתה, לימים, אשתו של פרופסור ארווין רבאו, אחד הגינקולוגים המבוקשים בארץ.

גברת מ'3. אביה של רבאו סייע לחיים נחמן ביאליק לנקח את שיריו; אמה לימרה את כן-הדרור, משה שרתוק (לימים משה שרת, ראש הממשלה ושר-החוזק), עברת והיא עצמה אספה במשך שנים את רשמייה (כולל את עוברת שתות אביה, מדי

באוהל שהקמתי ליד הבית. רק בחורף, לפעמים, אני ישן בבית. כל המישפחה, האשה והילדים, חיים כל הזמן על הגג של הבית. כשאני נכנס לבית, אני נחנק!"

"אתו הטעם?" אברעכר איננו מתפעל כלל מן המעבר מן המידבר ליישוב: "כשהיינו כמדבר לא היו לנו מחלות. שתינו מהבאר, אכלנו פירות טריות ובשר טרי. לפני 11 שנים מת אצלנו ברזויו בן 136, שחי רק מחלב ולחם. אין דבר יותר בריא מחלב, חלב של גמלים. זה חלב מתוק, שאנחנו נותנים לילדים שלנו!"

הוא אוכל רק אוכל קל, ירקות ולחם. אף פעם לא גרים. מה שהוא מעדיף באמת זה בשר-כבש, וגם בשר-גמל ("אתו הטעם"). הוא נהנה להרחיב את הדיבור על בשר-הגמל: "כשאנחנו שוחטים אותו, אנחנו מוציאים את כל השומן. השומן נמצא בדבשת של הגמל. אחר כך חותכים את הבשר לחתיכות, מבשלים אותו במים, שמים על האש מלח וקצת שומן ומייבשים אותו באור. אפשר לאכול את זה גם אחרי 30 שנה. וכאשר

ערב, חמש עד שמונה כוסות תה רותח) ופירסמה אותם, לאחרונה, בספר (אני תל-אביבית, סיפריית תרמיל 162 עמודים).

את בעלה לעתיד הכירה רבאו כאשר שימשה, בשנות ה'30, מדריכה לתזונה בקיבוצים. אז גילתה, כי למרות תקציב-הצנע לכלכלה (28 גרושים לאיש, ליום) ניתנה לחברות הוות מנת-מוון מוגזמת, לדעתה (ארוחת-בוקר: שתי ביצים וגביע שמנת).

היא ביקשה למנוע ביוזבו זה ודרשה מן הממונים עליה שישלחו רופא גינקולוג לקיבוצים, כדי שיסביר את יתרונות התזונה המתונה. התוצאה היתה שאותו רופא שהלה זה עתה מגרמניה, הסיע את התל-אביבית הצעירה לחולות רמת-גן והציע לה להיות גברת רבאו השלישית (בהתחשב בכך ששני אחיו כבר נשאו נשים).

היא הסכימה, אחר-כך בא יחידוש בקאהיר, דירה ומישפחה בלב רחוב אלנבי בתל-אביב וחלוציות בבית-החולים בלינסון בפתח-תיקוה, כדי אשיתו, שם הקים וניהל רבאו את מחלקת-הילודות.

כל אותה עת לא איברו בני הווג, כפי שמספרת רבאו בספרה הנעים, לא את חושי-ההומור שלהם ולא את חושי המעשה. כאשר לא חדלו צירצורי הצרצרים בריות-השרד הרלה שלהם בבילינסון, קם ד"ר רבאו ממיטתו, ניגש למחלקתו, הביא בקבוק אתר והתיו ממנו לנלקקים בהם הסתתרו הצרצרים והתרדמים לנצח.

תעופה אלעל ב'

האנשים בצפון

לומדים מן הדרום

הרמיון ממש מפתיע: גם היא נוסדה בסוף שנות ה'40. גם היא מפסידה כמה עשרות מיליוני דולארים לשנה (55 בשנה שעברה). גם היא מושגתת מסיבות של כוח עליון הרבה ימים בשנה (155 ימים בתישעה החודשים הראשונים של השנה הזאת בלבד). וגם היא חברת-תעופה לאומית במרחב.

המדובר, כמוכך, באם-אי-איי (רא"ש) התיבות של שמה האנגלי של חב' רת התעופה הלבנונית. מידל-איסט איירליינס) הביירותית. בעלת צי של 19 מטוסי בואינג (שמונה 707 ר' שלושה 747).

מלונדון ללרנקה. למען הדיוק, קשה לקרוא לאם-אי-איי ביירותית, כי ליתר ביטחון מרוכז רובו של הצי שלה בלרנקה הקפריסאית. זאת הת' קדמות לגבי שנות-הרמים הראשונות בלבנון: ב'1976 מולטו המטוסים ללונדון ולפאריס, ובאותה שנה גם נהרגו 50 מעובדי החברה בכיירות.

אבל כעשיו מצפים לטוב, ובעלי החברה — שבה לממשלת לבנון יש חבילת מניות-מיעוט — ניגשים לבנות אותה מחדש. הואיל וגם היא, כמו הרבה חברות לבנוניות, כמעט עסק משפחתי (הי"ד המוסלמי סלים סלאם, הוא אחיינו של מייסד-החברה, מי שהיה ראש ממשלת לבנון, סאאב ביי סלאם ואחיו, סעוד סלאם, הוא הקברניט הבכיר של החברה) זה הולך לא רע. הצעות, למשל, הסכים, לפני חודש, לקיצוץ של 50% בשכרו.

אולם את הישועה האמיתית מקווה סלאם להביא מההוגמה הדרום: כשם שאל-על מושכת חלק ניכר מהכ' נסותיה מהקשר בין הפוורה היהודית הגדולה בארצות-הברית לישראל, כך החלטת סלאם השבוע, כי שיבעה מיליון הארנגטינים והברזילאים ממוצא לבנוני אינם הולכים ברגל.

לא רק שהם אינם הולכים ברגל, אלא הם גם טסים מדי פעם. לכן פנה סלאם לממשלת שתי המדינות הדרום-אמריקאיות הגדולות, ביקש לקבל זכויות-נחיתה והולכת נוסעים ללבנון וגם זכות הולכה לתחנות בנינים בתיקוה כי יוצא-לבנון לשמחו לטוס במטוס לבנוני גם בין ריו דה-ז'ניירו לבואנוס-איירס, למשל.

העולם הזה 2461